

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 28. november 2013
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Jean E. Hørdum-Axelsen
Sagsnr.: 2013-0030-1714
Dok.: 935828

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 35 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 16. oktober 2013. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karsten Lauritzen (V).

Morten Bødskov

/

Anne Berg Mansfeld-Giese

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 35 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren i forlængelse af svar på REU alm. del spørgsmål nr. 286 (2012-13) redegøre for, i hvilket omfang og hvordan chikane mod tjenestemænd har været omfattet af afgørelser efter straffelovens § 119 og § 121?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Efter straffelovens § 119, stk. 1, straffes den, som med vold eller trussel om vold overfalder nogen, hvem det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, eller som på lige måde søger at hindre en sådan person i at foretage en lovlig tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en tjenestehandling, med bøde eller fængsel indtil 8 år.

Endvidere straffes efter straffelovens § 121 med bøde eller fængsel indtil 6 måneder den, som med hån, skældsord eller anden fornærmelig tiltale overfalder nogen af de personer, der er nævnt i § 119 under udførelsen af deres tjeneste eller hverv eller i anledning af samme.

Straffelovens § 119, stk. 1, og § 121 yder personer, der handler i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, en særlig strafferetlig beskyttelse mod eksempelvis vold, trusler og fornærmelig tiltale. Personkredsen, der er beskyttet efter bestemmelserne, omfatter f.eks. polititjenestemænd, anklagere, dommere, ansatte ved afsonings- eller behandlingsinstitutioner, ansatte ved kommunale kontorer og institutioner og ansatte i den offentlige befordring, herunder f.eks. togpersonale, buschauffører mv.

Chikane af personer omfattet af den beskyttede personkreds vil således være strafbar efter straffelovens § 119, stk. 1, eller § 121, når chikane består i vold, trusler eller fornærmelig tiltale mv. Der henvises i øvrigt til Justitsministeriets besvarelse af 22. januar 2013 af spørgsmål nr. 286 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, der indeholder eksempler på afgørelser om straffelovens § 119, stk. 1.

Bestemmelserne omfatter både situationer, hvor personer udsættes for vold, trusler eller fornærmelig tiltale mv. i arbejdstiden under udførelsen af tjenesten eller hvervet, og situationer, hvor de pågældende personer udsættes for vold mv. uden for arbejdstiden i anledning af tjenesten eller hvervet. Eksempler fra retspraksis på sager vedrørende vold mv. begået mod per-

soner omfattet af straffelovens § 119, stk. 1, uden for arbejdstiden er indsat nedenfor i afsnit 2.

Det kan i øvrigt tilføjes, at der, når betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt, efter lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, vil kunne gives et tilhold eller et opholdsforbud til en person, der har krænket en andens fred ved at forfølge eller genere den anden ved kontakt mv. Dette gælder også, når den forurettede er omfattet af den beskyttede personkreds i straffelovens § 119, stk. 1.

2. Rigsadvokaten har med henblik på at belyse anvendelsen af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121 i retspraksis i tilfælde, hvor overtrædelsen er begået på et tidspunkt, hvor den pågældende ikke udfører offentlig tjeneste eller hverv (uden for arbejdstiden), gennemgået trykt retspraksis i Ugeskrift for Retsvæsen og Tidsskrift for Kriminalret samt afgørelser fra Anklagemyndighedens Vidensbase (www.anklagemyndigheden.dk).

Som eksempel på anvendelsen af straffelovens § 119, stk. 1, i en sådan situation kan der henvises til Vestre Landsrets dom gengivet i U 1982.698 V. Her havde den tiltalte en aften på en restaurant tildelt en person (S), der var ansat som styrmand på en DSB-færgeoverfart, flere slag i ansigtet og på kroppen. Retten anså det efter vidneforklaringerne for godtgjort, at tiltalte i forbindelse med voldsudøvelsen havde udtalt, at S ikke skulle efterlade folk i Kalundborg, og at S en måned tidligere faktisk havde efterladt tiltalte i Kalundborg. Der fandtes herefter at være en sådan forbindelse mellem voldsudøvelsen og S' tjeneste ved DSB, at forholdet var omfattet af straffelovens § 119. Straffen blev fastsat til fængsel i 40 dage, som landsretten bl.a. efter det oplyste om anledningen til voldsudøvelsen ikke fandt grundlag for at gøre betinget.

Endvidere kan der henvises til Østre Landsrets dom af 24. november 2011, hvor den tiltalte i en bus om aftenen fremsatte trusler over for en kommunal teamleder, der havde været ansat i den afdeling, som havde truffet afgørelse om tvangsfjernelse af tiltaltes børn. Byretten fastsatte straffen til 20 dages fængsel efter straffelovens § 119, stk. 1, og lagde i skærpende retning vægt på, at truslerne blev fremsat over for forurettede uden for arbejdstid og på et sted, hvor forurettede burde kunne færdes i fred uden at skulle risikere at blive truet af personer, som forurettede havde haft kontakt med via sit arbejde. Landsretten, der fandt straffen passende fastsat, udtalte, at der efter forholdets karakter og af de grunde, der var anført af byretten vedrørende strafudmålingen, ikke var grundlag for at gøre straffen betinget. Tiltalte var ikke tidligere straffet af betydning for sagen.

Herudover kan der henvises til Retten i Aalborgs dom af 12. april 2011, hvor den tiltalte blev fundet skyldig i overtrædelse

af straffelovens § 119, stk. 1, og § 123 om vidnetrusler, idet han på gaden fremsatte trusler mod en politiassistent, der 3 måneder tidligere havde vidnet mod ham under en straffesag. Poliassistenten gik på gaden sammen med sin kæreste. Tiltalte, der to gange tidligere var straffet for bl.a. overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, blev idømt en ubetinget fængselsstraf på 4 måneders fængsel. Straffen omfattede en reststraf på 60 dages fængsel, og retten lagde ved straffastsættelsen bl.a. vægt på, at tiltalte tidligere var straffet for ligeartet kriminalitet, og at forholdet var begået i prøvetiden for en tidligere dom.

Endelig kan der henvises til Vestre Landsrets dom gengivet i TfK 2007.406/2. Her blev den tiltalte bl.a. dømt for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, ved at have fremsat trusler i en bus over for en rådmænd i kommunen, som han var meddelt et tilhold mod at kontakte. Tiltalte blev endvidere dømt for overtrædelse af tilholdet. Tiltalte var tidligere straffet for bl.a. overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og straffen, der omfattede yderligere et forhold om trusler efter § 119, stk. 1, blev fastsat til ubetinget fængsel i 60 dage.

De ovenfor refererede domme illustrerer, at straffelovens § 119, stk. 1, også omfatter situationer, hvor volden mv. er begået uden for arbejdstiden, hvis der kan bevises en sådan forbindelse mellem volden eller truslerne mv. og den forurettedes offentlige tjeneste eller hverv, at forholdet må anses for begået i anledning af tjenesten eller hvervet. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis gerningsmanden i forbindelse med voldsudøvelsen eller fremsættelsen af trusler refererer til noget, der er sket i forbindelse med forurettedes udførelse af offentlig tjeneste eller hverv.

Det bemærkes i den forbindelse, at hvis det efter en samlet vurdering af sagens konkrete omstændigheder ikke findes godtgjort, at volden er begået eller truslerne fremsat i anledning af forurettedes udførelse af offentlig tjeneste eller hverv, vil forholdet være omfattet af straffelovens almindelige bestemmelser om vold eller trusler.

3. Strafudmålingen i sager om vold, trusler mv. begået mod personer omfattet af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121 sker – som i andre straffesager – efter en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder. Voldens eller truslens karakter tillægges stor vægt, men også andre elementer tillægges vægt. Det drejer sig f.eks. om forurettedes eventuelle skader og den tiltaltes personlige forhold, herunder eventuelle tidligere straffe for ligeartet kriminalitet.

Jeg kan for så vidt angår strafniveauet generelt i sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121 henviser til Rigsadvokatens redegørelse om retspraksis i sager om

bl.a. overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121, der er gengivet som bilag til Rigsadvokaten Informerer nr. 12/2009.

Det fremgår sammenfattende af redegørelsen, at det er vanskeligt præcist at angive strafniveauet for overtrædelser af straffelovens § 119, hvilket bl.a. skyldes, at sagerne er af meget forskellig karakter, og at strafudmålingen sker efter en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, herunder karakteren af truslen eller volden og omstændighederne, da forholdet blev begået.

Herefter anføres det, at gennemgangen af retspraksis viser, at straffen i en sag, hvor en ustraffet person fremsætter verbale trusler over for en person fra den beskyttede personkreds, ligger i niveauet fra 10-20 dages fængsel, og at straffen for mindre alvorlig vold udmåles i samme niveau. Endelig anføres det, at straffen for ordinær vold udmåles i niveauet 20-60 dages fængsel, idet de fleste straffe dog udmåles til 30 eller 40 dages fængsel. Jeg kan i øvrigt henvise til besvarelsen af spørgsmål nr. 286 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

Strafniveauet ved overtrædelse af straffelovens § 121 om fornærmelig tiltale mv. er bøde.

4. Med hensyn til vold mv. begået mod nære pårørende til personer omfattet af straffelovens § 119 kan jeg oplyse, at sådanne forhold vil være omfattet af f.eks. straffelovens bestemmelser om vold (§§ 244-246) eller trusler (§ 266).

Jeg har ikke umiddelbart kendskab til og har heller ikke ved søgning i trykt retspraksis fundet domstolsafgørelser vedrørende overtrædelse af f.eks. straffelovens § 244 om vold eller § 266 om trusler, hvor den forurettede har været nær pårørende til en person omfattet af straffelovens § 119, og hvor det er fundet godtgjort, at overtrædelsen er begået i anledning af den pågældendes udførelse af offentlig tjeneste eller hverv.”

Jeg kan i tilknytning til det anførte bemærke, at Rigspolitiet på baggrund af den seneste tids oplysninger om chikane, trusler og vold mod politiets ansatte – også uden for arbejdstiden og mod deres pårørende – har nedsat en arbejdsgruppe, der skal afklare, om der er behov for på landsplan at iværksætte yderligere tiltag for at forebygge og håndtere sådanne sager. Arbejdsgruppen består af repræsentanter for Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Politiforbundet samt Østjyllands Politi, som – med udgangspunkt i et kortlægningssarbejde om problemets omfang – vil komme med indstilling til eventuelle yderligere tiltag på området. Rigspolitiet har oplyst, at arbejdet forventes afsluttet ved årets udgang.

Som jeg også har tilkendegivet i mine besvarelser af 15. august 2013 af spørgsmål nr. 942 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg og af 22. oktober 2013 af spørgsmål nr. 1194 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, vil jeg være positivt indstillet på at tage nye initiativer for at dæmme op for problemet, hvis det på baggrund af Rigspolitiets kortlægning vurderes, at der er behov herfor.